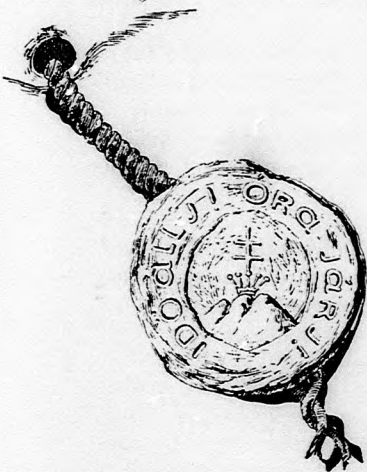
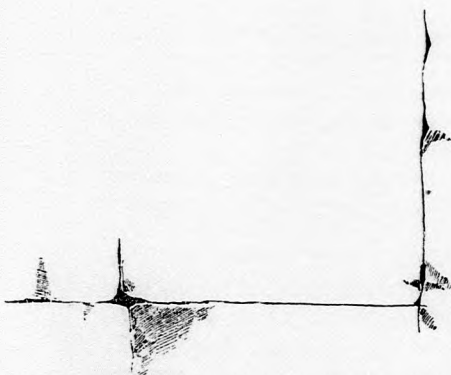

20

ELŐKELŐ: :VILÁG

• HETENKENT MEGJELENŐ FOLYÓIRAT.
• A MAGYAR NEMES-TÁRSASÁG SZÁMÁRA.

ELŐKELŐ VILÁG

hetenkint (szerdán) megjelenő szépirodalmi és társadalmi folyóirat a magyar nemes társaság számára.

Előfizetési ára: Egész évre . . . 16.— Egyes szám . . . —.40	Szerkeszti és kiadja: Iengyel Gizella.	Szerk. és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII. ker., István-út 40. szár.
--	--	--

Sport.

E hét atletikájával röviden végezhetünk. Semmi érdekesebb sportesemény nem történt, csak a vasárnapi football-játék érdemel említést a M. T. C. és a M. A. C. csapatai között, az is leginkább azért, mert a cél nemes volt. A szerencsétlenül járt német játékos, Hiller javára rendezték. Fájdalom, a bevétel nem volt valami fényes. Részint a rossz idő, részint a lóverseny visszatartották a közönséget a tömegesebb részvételtől. A játék különben a M. F. C. javára dült el.

És ezzel térjünk át a lóversenyek tavaszi meetingjére a budapesti gyepen.

Május 6-án nyitlak meg a kapuk a csömöri-uti pályán a hívők előtt, kik vizen és sáron át nem riadtak vissza attól, hogy ott legyenek a Nemzeti- és Hazafi-díj lefutásánál. A versenyt, melyet egykor Tokio veresége tett örök hírnévre érdemesnek, most Adamssal nyergében Garabonciás nyert meg erős küzdelem után, a napnak nem is volt más érdekessége, ha csak Sebes első helyét nem tartjuk annak az árverési díjban.

A második nap annál inkább kipótolta azt, a mit érdekesség és szenzáció dolgában az első elmulasztott.

Bizton állithatjuk, hogy a ki husz koronával játszott s véletlen csakis vak és vad szerencséje folytán az elsőket megfogta a három utolsó számban, az ma egy palotasort vehet a köruton és ráadásul két egész utcát a várban.

Természetesen esőben kezdődött a verseny s rendezesen, meglepetés nélkül jutottunk át az első négy számon. Fenföldi, Andrée, Monra hűségesen megőrzötték a rájuk bízott koronákat. Ekkor jött a májusi handikap Feodora győzelmével, hol a totalizátor 10-re 319-et fizetett. Alig csillapultak le az illetékes kedélyek, mikor jött „Vőlegény” győzelme és tot. nyeresége 10 : 110 és Aide de Campé 10 : 153 fizetéssel. Szerencsére több szám nem volt már, mert némely urak egész Budapestet megvették volna, a mai házértékek szerint.

A harmadik nap szürke és unalmas volt. Szürke, mert esett az eső s unalmas, mert semmi meglepetés sem történt.

Legszebb szám az „Asszonyok díja”, melyért 8 úrlovas szállt nyeregbe, végre is az új angol úrlovasunk nyerte meg Mr. Randall „Néha” nevű lovával a Hespistállónak.

Vasárnap a Királydíj futtatott le. A magyar sportvilág az igazán klasszikus versenyét most Incroyable nyerte meg; méltó utód Dandár, Mindig és Pardon után. Meglepetést nem okozott, favoritja volt a versenynek. s. f.

A vándorkedv június 17-én rendezi országos nyílt pályaversenyét, melyen eldöntésre fog kerülni „Magyarország műkerékpáros bajnoksága”, melyen előreláthatólag Magyarország amateur műkerékpárosainak javarésze fog mérkőzni. A verseny iránt igen nagy az érdeklődés, mert vidékről is már eddig több nevezés történt.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület május 24-én rendezi szokott díjlovaglási és díjugrató versenyét. A versenyekre 8000 korona van kifizetve, azonkívül értékes tiszteletdíjak is állnak rendelkezésre, a melyeket Ő felsége a király, a királyi hercegek és a főúri körök adományoztak. A verseny a Tattersall versenypályán lesz s délután 2 órakor kezdődik.

ELŐKELŐ VILÁG

Szerkeszti és kiadja: LENGYEL GIZELLA.

Gróf Eszterházy Móric.

(1856—1900.)

Dülnek a tölgyek, a szálfák, pusztul az erdő. Tépett koronájuk lehull a földre, a honnan már nő az új hajtás. Az új hajtás, mely nem lehet hasonló az elveszett tölgykirályhoz: idegen fák, idegen erdő nőtt fel körötte, kik nem engedik többé, hogy hatalmas koronájával kiválják egy fa a rengetegből. Új fák, új erdő, nehéz közülük kimagaslani. Mindegyik küzd a helyiért. mindegyik felfelé tör s mikor az öreg tölgykirály elveszti koronáját és összeroskad, egy úr támad utána a rengeteg ős fejedelmei között. Fél száz idegen hajtás akar helyébe törni, az ő gyenge hajtása egyedül kell, hogy elfoglalja helyét. Új lég van, új szelek járnak, az öreg tölgy már meg nem éri, az ős erdő talán nem érzi még meg, de vajjon a fiatal hajtások kibírják-e az erős tavaszi szellőt, ha az egyszer vihar módjára zúdul majd fel...

Meghalt a „pápai“ gróf, az igazi régi főurak már-már elenyésző mintaképe. Grand seigneur volt a szó legmagasabb értelmében, azzá tette a családi hagyomány, melynek nevét mindig valami nimbusza vette körül a pompának és fénynek, azzá tette szíve, mely mindig a szép, nemes és nagyszerű felé vonzotta. Magyar volt és Magyarországon élt. Tudjuk, mit jelent e két mondat, ha reá gondolunk, hogy itt élt köztünk ez a magyar mágnás, kinek három országon át voltak birtokai.

Köztünk élt és részt vett a megyei életben, nemcsak mint főispán, hanem egyletek élére állt és egyleteket alakított a megyei gazdasági életben. — Mikor főispán lett, Veszprémben mintha az installációra a régi főúri világ meséi elevenedtek volna fel. Napokon át vendégül látta az egész várost s a városban az egész magyar főnemes országot.

Máig emlegetik az ő főispánságát, mint valami mesebeli kort, bár még csak két év választ el attól az időtől. Kilencvennyolcban a betegség lemondatta állásáról, ekkor vesztették el a pápaiak az ő szeretett grófjukat.

Szerették volna a kormányon, ha tárcát vállalt volna, Ő Felsége személye körüli miniszteriummal, de betegnek érezte magát már ekkor erre a feladatra.

Magyar volt és nem politizált. Óriási anyagi előnyeit nem használta fel arra, hogy a politika mezején csak babért szerezzenek számára.

Nem szeretett egyáltalán semmit, a mi versengésnek vagy nyereszkesedésnek látszik. Versenyistállóját is hamar feloszlatta, csak egy nagyobb ménését tartotta meg.

Még fiatal volt, még előtte állt sokat tenni a haza, az ország javára, mikor meghalt. Kár érte, mint nemesszívű emberért, kár, mint igaz főúrért, kár, mint egy jó magyar hazafiért.

... Dülnek a tölgyek, a szálfák. Pusztul az erdő. Felette új tavaszi szellő zúg, ha vihar lesz belőle, vajjon kibírják-e az új hajtások?!

K. Simó Ferenc.

Majdan és most.

Irta: ZOMBORY GYULA.

Valamikor, régen,
Tavaszbédre
Szívembe is megtért
A remény, a béke.

Minden rügy fejlődésre,
Virágfakadásra
Erősödött lelkem
Nagyratörő álma.

Most? ... ha kitavaszklik,
Csak éppen, hogy látom —
Nem gazdagul vele
Hitem ... álmódásom ...

Akár az őszt látnám
Haló hervadásban,
Nem lelek már vigaszt
Virágfakadásban.

Égy falevél a szélforgatagban.

Irta: CARMEN SYLVA.

(Folytatás.)

Egy-egy keserű humorral írott levele nővéréhez, ennek sok könnyek közt virrasztott éjszakát okozott. A saját bizonytalan sorsa is felette sokat aggasztotta. S mikor erről panaszkodott anyjának, ez így felelt:

— Ostobaság ezzel gyötörni magad! Van hozományod s férjhez fogsz menni mielőbb! De vigyázz, légy okos, mert atyád csak veled foglalkozik.

Ezen szavak egészen megzavarták Isit. „Csak veled foglalkozik.“ Milyen különösen hangzottak e szavak anyjától. És az mondta „atyád“. Pedig Isi soha sem tudta így nevezni őt. Valamint nem tudta nevezni mostoháját sem másképp, mint „a papa felesége“. Mert nem lehet két nőt anyáknak és két férfit apáknak nevezni. Miért mondta tehát ezt az anyja?! Tünődött és tépelődött Isi önmagában. Ő nem érzé magát hibásnak és mégis olyan érzése támadt, mintha a lelkiismeret bántaná.

— Adj egy csókot — mondá egy napon mostoha apja — ma van két éve, hogy leányom lettél.

— Persze és ez nagy ünnepi nap! Hozassak pezsgőt? — vágott közbe az anya gúnyosan.

— Büszke vagyok leányodra, ha te nem vagy az!

— Érdemes is a büszkeségre!

— Te nem érdemled meg!

E vitatkozás alatt Isi szerette volna, ha a föld kinyílik és elnyeli őt. Ah! miért is kellett ide jönnie?!

Délután kopogtattak szobája ajtaján. A mostoha apja lépett be virágkosárral kezében.

— Szegény gyermek! — mondá — sok rossz napod van nálunk és én sok mindenem nem változtathatok, bármily széppé és vidámmá szeretném is varázsolni életedet, mert én egész szívemmel szeretlek.

Isi nem érté, miért veszté el minden bátorságát, e szívélyes szavakat hallva. — Főképp, mikor maga mellé voná a diványra, egészen megsemmisültnek érzé magát s szemeit a földre szegzé.

— Jobban szeretlek mint egy apa; ifju forró vőlegényi szerelemmel szeretlek!

És mielőtt védekezhetett volna, erővel hátra hajtá fejét és kétszer-háromszor szenvedélyesen megcsókolta a leányka ajkait.

Isi arcát lángoló pir, majd halotti halványság borítá el; felugrott és így kiáltott fel:

— Nem szabad ezt tennie; utálok és zsebkendőjével majdnem véresre dörzsölé ajkait.

— De Isi, milyen hálátlan vagy!
 — Nem vagyok hálátlan, de menjen ki innen!
 — Ugyan Isi, csak nem fogsz beárulni?
 — Menjen ki, ha mondom, különben kiugrom az ablakon.
 — Bocsáss meg gyermekem, nem akartalak megbántani.
 — Menjen ki! — dobantott lábával hevesen a leányka s a férfi megalázottan, mint egy bűnös tünt el a szikrázó szemek tekintete elől.

Isi remegő ujjai kis asztala fiókjában keresgéltek. Összeszedte pénzét, keztyűjét és kalapját fölvevé.

Loppal, lábujjhegyen haladt le a lépcsőn, ki a házból, keresztül a mezőn, a vasuti állomás felé igyekezett.

Mire jegyet váltott, a vonat indulásra füttyentett. A szolgálattevő vasuti tiszt nem akará megengedni, hogy fölszálljon.

De a leányka halvány, komoly arcára nézve, ki egy erélyes mozdulattal mondá: — El kell utaznom! — mintegy önkénytelenül ajkaihoz tévé sipját s a vonat megállott.

Isi a legközelebbi vasuti kocsiba ugrott. Megkönnyebbülten lélegzett föl, csak most kezdett elmélkedni:

Borzasztó dolog! Ez az ember atyám és anyám közé furakodott és anyám . . . nem, nem folytathatom tovább.

És megrázkódott az undortól. Az oltár, melyet lelkében anyjának emelt és áhitattal küzdött érte, összeomlott. Romjai felett vérkönnyeket sirt. Anyja erényét menteni, becsülni szive nem volt képes; teli volt lelke gyűlölettel, keserű megvetéssel. Ájulás környezé és óhajtá a halált. Azt hitte, szivét megölik ezek az undorító, félelmetes benyomások.

Ekkor eszébe jutott atyja, kit haraggal hagyott el és végtelen gyöngéd érzés vonta feléje. Vágyódott a szegény, megcsalt, megbántott apához, kinek gyermeki vakságában anyyi keserűséget okozott.

(Folyt. köv.)

Május télben.

— Májusi történet. —

Irta: ERDÉLYI GYULA.

A legrettenetesebb, legádázabb vihar képe szelid tünemény két indulatba jött nő tekintetéhez. A villám mécspislogás haragvó szemekhez.

Az ó kor festője a gyászt úgy festette le, hogy lepellel borította be a bánatos arcát. Tessék ezt lefesteni. Az indulat kitör még a leplen át is.

A szerelem, a féltékenység minden elemnél erősebb, ennek nincsen háritója, nincsen gátja. Így állt egymással szem között Arlaky Teréz és Kermelyi Biri.

A két elválhatatlan. Így hívták őket a nevelő-intézetben. Így az életben. Örök barátságot esküdtek egymásnak.

A szerelem esküszegésre kényszerítette őket. Egyet szerettek, Alméri Jenőt . . . Mérnök volt. A kanyargós folyó szabályozását vállalta fel és úgy került falujokba. Szabad idejében minden leányos házhoz eljárt. Nem is gondolt arra, hogy szórakoztatásainak komoly vége legyen.

A tűzhöz nem kell más, csak fa és gyújtó s meg van. Tűzzel nem jó játszani. A gyermeket is tiltják attól, a gyermeknek veszedelmes. Ifjuságnak még inkább.

Az ismeretség elején Arlaky Teréz, Kermelyi Biri és Alméri Jenő között barátság fejlődött ki. Hárman voltak most már az elválhatlanok. Három testvér, nagyon bizalmas három testvér. A többi falusi leány afajta tiszaháti libácska számba ment. Egy kis: Hogy tetszik? egy kis: Haragszom rád s ezzel minden multságuk kimerült.

Biri és Teréz kedélyét költészet aranyozta. A természet szépségét élvezték. Szívökig hatotta meg őket a madárdal, a napsugár, a felhő, a virág. Érezték és beszéltek róla. A határ legszebb pontjait keresték fel s elmerültek egy-egy szép kilátás hangulatába.

Alméri Jenő nem unatkozott a két leány társaságában. Lelke összhangját találta meg bennök. Érezett, ábrándozott velök, mint szokás, eleinte önzetlenül. Összeolvadt egy lélekke, egy testté a két leány. Soha nem hasonlította őket össze. Ha külön-külön beszélt vagy találkozott velök, úgy érezte, hogy valami, valaki hiányzik az összhangból. Nincs itt az egész. Keresett, mintha otthon felejtett volna valamit . . .

Ha sétáltak, mind a kettőt karon fogta s annyira egynek tartotta őket, hogy néha a nevöket is összetévesztette.

Igy hármásban szedtek virágot, kötöttek bokrétát, figyelték az erdő zenéjét s belebámulva a felhőkbe, daloltak versenyt a madarakkal...

Igy telt el egy hónap, kedvesen, boldogan. Ámde az ember, ember. Alméri Jenő egyszer csak azt vette észre, hogy sok neki a hármás, kettesben többet érne az idil. Az összhang egyhangúsággá sülyedt. Maga sem tudta miért, de arra vágyódott, hogy külön-külön találkoznék a két leánynyal...

Az önzés ébredése súgta ezt. A hármásból a kettős után vágyódott. A két leány nem vált el soha. Szomszédban laktak. Egyik nap egyik, másik nap a másik töltötte egész napját a másiknál.

Sejtette, hogy a külön találkozásnak nehéz lesz módját ejteni. Addig is igyekezett külön-külön képzelni őket. Behunyta szemeit. Terézre gondolt, ott állt mellette Biri is. Így történt, ha Birit akarta maga előtt látni. Egy kicsit bosszankodott is e miatt. — Hosszas kísérletek után sikerült. Külön állt előtte képzeletében Biri, külön Teréz. Most már azon tündődött, melyik a csinosabb? Egyelőre nem tudott választani. A Kanyargós szabályozásánál nehéz ponthoz ért. Két hétig tanyázott a mocsarakban, elmélkedve sok mindenről s uralva a magányban a társas ösztön ereje által.

Mindenütt látta megfigyeléseiben, még a hangyák társaséletében is. Mikor a csáskányal a munkások szétvágtak egy-egy zombékot, nézte azt a tökéletes építkezést, a folyosókat a föld alatt, az ezekből nyíló cellákat, a második emeletet, a harmadikat, negyediket s így tovább. Itt valóságos házaseletet élnek ép úgy, mint a méhek. Szenvedélyesen féltékenyek. Az állatok legalsóbb faja is regényre született. Csak ő élné le életét szigorú mértani törvényekkel, regény nélkül, szerelem nélkül?

Vagy Teréz, vagy Biri, de az egyiknek meg kell lenni.

A mint vége lesz a remeteségnek, nyilatkozik külön-külön s a melyik meghallgatja, életét ahhoz köti.

Sajátságos az ember sorsa. Ez alatt a leányok is így tépelődtek. Valami láthatlan szellem eldobta közéjük Páris almáját. Azon kapták magokat rajta, hogy valamin gondolkoznak, a mi nem közös titok.

Megesett az, hogy elszöktek egymástól s külön-külön ábrándoztak Alméri Jenőről. Elrejtöztek egymás nélkül s ha találkoztak, a tolvaj érzése hatalmaskodott rajtuk. Mintha meglopták volna egymást. A vihar előjelei lappangottak szívekben.

Biri szerette volna elrejteni Jenőt, hogy egyiküké se lehessen. Teréz messzemesse földre óhajtott ábrándjaiban költözni Jenővel, hol egyedül élnek.

Jenő befejezte munkáját a mocsarak között s visszatért a faluba. A miről álmodni sem mert, a talaj kedvezően készült el számára.

A két elválhatlan elvált.

Valami kicsiségen veszték össze. Biri azt állította, hogy Teréznek jobban áll a kék szinnél a halványbarna. A szülők kacagtak rajta. Majd kibékülnek. De bizony a békekötés, nemcsak haladt, de elmaradt.

Jenő közelebb lakott Terézékhez, többször kereste fel Terézt. Énekelt, Teréz zongorán kísérte. Egyszer a nyitott ablakon kő repült be. Jenő valami pajkos gyermeket gyanúsított vele. Teréz azonnal tisztában volt vele, hogy Biri a merénylő.

Máskor Birit látogatta meg a mérnök s karját karjába öltve sétált vele a kert utain. A kő visszarepült. Jenő most már sejtette, hogy az a puha, bársenyos kéz dobta vissza, mely a minap reszketve szoritotta az övét.

Megbizonyosodott, hogy két malmon örölhet. Hordta is a szerelem buzáját szorgalmasan s mind a két leánynak tette a szépet.

Érdekesen, szövevényesen fonódott szerelme meséje, mert a két leány a sárkánynál jobban vigyázott egymásra. Lelemények között találkozhatott csak. Biri megesküdtette, hogy kerüli Terézt és Teréz kivitte a fogadását, hogy nem találkozik Birivel.

Lassankint elkészült a Kanyargós szabályozásával és külön-külön örök szerelmet ígérve, búcsút mondott a szép, falusi pásztoróráknak.

Teréz és Biri még ekkor sem békültek ki. Kérő kérő után jelentkezett, de kosarat kapott. Egyik sem ment férjhez, mert azt hitte, hogy a vetélytársnak jut Alméri Jenő.

Multak az évek. Egyszer azután az újságban azt olvasta a két öreg leány, hogy Alméri Jenő meghalt özvegyen s egy kis árvája maradt.

Ettől fogva, ha nem is egész gyászban, de feketében jártak.

Egy szép májusi napon találkoztak a határdombnál, hol még mint elválhatlanok hármás összhangban ábrándoztak Jenővel.

- Biri.
- Teréz.

E szóval omlottak egymás karjaiba. A nap lemenőben volt, teljes pompájában mutatva udvarát, nézett vissza a fenséges vidékre. A nyárfák levelei megrezdültek, mintha valami szellem mozgatta volna őket.

- Ez az ő szelleme, Teréz.
- Ez az ő szelleme, Biri.
- Szegény Jenő.
- Kedves Jenő.

A két vén leány átölelve sétált a nyárfaerdő ösvényén egy darabig szótlanul. Az esti szellő érintésére hajlongtak a fűszálak, mintha meghódoltak volna a békekötésnek, a visszatérő összhangnak. — A madarak, dalolva, csicseregve, üdvözölték az alkonyt.

- A régi dal.
- Az ő dala.
- Én most is érzem.
- Én is.
- Őszi napsugár.
- Május a télben.
- Deres a fű s mégis van közötté virág.
- De már hervadt virág.
- Gondoltam valmit, Biri.
- Eltaláltam, Teréz.
- Nos.
- Vegyük magunkhoz az árvát.
- De melyikünk.

— Mind a ketten. Hagyjuk itt a falut s lakjunk együtt a városban.
— Elhagyni azt a helyet, hol ő járt? Soha. Hanem lakjunk együtt itt. Májusig nálam, azután nálad s ápoljuk emlékét. Életünk májusában nem tudtunk volna megszozni az élön, életünk őszén osztozzunk meg szépen a halott emléken. Nézd, májust ünnepel fakadásában a természet és az szeretetre int.

— Mind a ketten csalódtunk. Mind a kettőnknek fáj és fáj s talán ez gyógyítgatott. Egy páratlan gerle zokogott a faágon. Párját hívta s az nem felelt. A két vén leány megértette a panaszt s könyezve, zokogva felelt vissza a madárnak, mely párját szintén májusban vesztette el.

Nemsokára hárman voltak elváhatlanok. A két vén leány s Jenő árvája: Aranka. Elsétáltak a határdombhoz, melyen egy márványkő állt, rajta e felírás: Jenő.

Mindennap vittek rá koszorút, de legszebbet május elsején, példázva azt, hogy a szivben, ha télre fordult is az idő, fel-fel ébrednek, végkép nem hálnak meg a szerelem májusának virágai.

Oly szép a május télen.

Régen történt. Modern emberek azt mondhatják rá, talán nem is igaz.

A rém.*)

Irta: BERKES IMRE.

Gábor a lukafai kondás félelmetes ember volt. Kidülledt, vérben uszó szemei a vadállatra emlékeztettek, a mely kegyetlenül marcangolja szét áldozatát, szélesre csapott rozsdás bajusza, nagy, vörös arca ellenszenvesek voltak. De a beszéde olyan mézes-mázos volt, hogy feledtette marcona külsejét, hangja olyan gyöngéd, vékony, mint valami szemérmes lánykéé. Ott ült sokszor órák hosszat egy-egy kupica spirítuszos víz mellett Róder korcsmájában, aki már nem akart hitelezni a kondásnak. De szép, cifra beszéde, hizelgő hangja rendszerint meglágyították a korcsmáros kérges szívét, — s Gábor ivott, ivott s nem tett kárt senkiben se.

Ugy féltém tőle, mint valami rémtől, Ha valaki tudta volna otthon, akárhányszor alaposan rámijeszthetett von' s talán több hatással, mint szóval, veréssel. De szivem fenekére rejtettem sötét titkomat s még Molnár Fánikának se mondtam meg, az erdős szőke, selymes hajú unokájának. Fánika pedig minden titkomat ismerte, hogy elvesztetem a lukafai uton a griflimet, hogy a gyepeben kiszedtem a madárfiókokat, s hogy a

*) Mutatvány szerzőnek most megjelent »Szalmaviskók« című kötetéből.

szabási domboldalon elvertem a tislér fiát. Csak Gábort hallgattam el, a nagy testű, lágy szavú kondást.

Egy éjjel kiraboltak bennünket. A hátulsó szoba ablakát ügyesen kiemelték s elvitték mindent, a mi csak érdemes volt. Egy hébert felejtettek a szobában. Nyilván borra is számítottak. Az udvaron nagy halom fa hevert, annak is lába kelt. Nagy lukat furtak a földbe.

Ugy aludtunk, mint a halál. Jobb is, mert még nagyobb baj származhatott volna ha édes apám fölébred. Az ég is úgy akarta. Szopós baba volt még akkor Böske hugom s éppen azon az éjjelen nem ébredt föl.

Lélekszakadva rohantam erdősékhöz:

— Hol van Fánika? Az erdős néni megfogta a kezemet.

— Eperért ment le a kis-tótvárosi irtásba, mindjárt itt lesz, várj rá fiam.

A világerít se maradtam. Az alsó kerten átfutottam, a völgykanyarulatnál az irtás felé tartottam. Minden kis zugát, minden bokrát, cserjéjét, patakját ismertem. Óvatosan szemlélődve haladtam, hogy szem elől ne téveszszem valahol a kis lányt.

Csergedező patakparton siettem tova. Hirtelen majd összerogytam ijedtemben. Töpörödött kis emberke állt előttem. Sovány, aszott arcán érthetetlen kifejezés honolt, vizenyős szemei zavarosak voltak. Botra dőlt s mind jobban rám meredt. Fején három zsiros kalap volt, egyik se ért egy hajító fát, zekéjét tövis tépte darabokra, nagy lábai rongyokba voltak csavarva. Megismertem; a gálosfalvi bolond kovács volt.

Megkönnyebbülve lélekztem föl. Köszöntem neki s megkérdeztem, nem látta-e Fánikát, fonatos haju kis barátnőmet.

Idegesen rázta meg a fejét, hogy még lejjebb csuszta a kalapok. Borzasztó volt... Aztán vérző lábszárát mutatta meg. Olyan hangot hallatott aztán, mint a vert, éhes kutya, olyan vonító, hörgő, fájó mormogást...

Ujra a szemébe akartam nézni, de akkor már eltűnt, csak azt a fájó hörgést hallottam még, a cserjék, bokrok susogó nesztét, a mint áttörtetett rajtuk.

Folytattam utamat kutató pillantásokkal. Végig a patak mentén, messze-messze, mindig beljebb, ki a tisztásra, el a vályú mellett, a hol a lovakat szokták itatni a csikósok!

Egyszerre valami tompa, mégis messzeható kiáltást hallottam. Az egész kiáltásnak valami fenyegető rezdüllete volt:

— Ki van itt alatt? Ki van itt alatt?

Körülnéztem; sehol senki. Csak a méhek dongtak körülöttem zsbongó dongással; körülröpdöstek, mintha a fejemre szálltak volna, hogy megcsipjék az agyamat. Forgott velem az egész világ. Most már dörgött ércesen, újra, ismételten a fenyegető kiáltás:

— Ki van itt alatt? Ki van itt alatt?

Ezek biztosan azok a zsványok, a kik az éjjel kiraboltak bennünket. Futásnak eredtem. A házunk jó messze volt, de nem is az járt a fejembe, hogy haza tartsak, se Fánika. Hatra se mertem nézni, éreztem, hogy a zsványok vannak a nyomomban.

Előre! Előre!

Egy keskeny völgyrekedéshez értem. A fenékén, a mit idomtalan terméskövek agyaztak ki, valamikor forrás csurgott. Oldalait tuskés szederindák, vad, ágas-bogas bozótok, furcsábbnál furcsább növények, virágok, kökényesek borították. A szelidebb helyeken az eper is megtermett. Ott guggolt a fenék alsó szélén Fánika. Piros pántlikája messzire ellátszott. Azt vettem észre először.

Vakon rohantam feléje; a túske megtépte ruhámat, véresre karmolta arcomat, nyakamat, kezemet... Fánika elé estem, átkaroltam hőszin nyakát és vadul ordítottam:

— Zsványok, zsványok!

A kis, szelíd lány megszeppent, de a mint senkit se látott se közelben, se az irtás távolabbi részén, megnyugodott. Rámvetette okos, szép szemeit, megkérdezte, hogyan kerülök ide, s a mint szakadozott, lázas beszédemen valahogyan eligazodott, levette nyakáról selyem keszkenőjét, leszaladt a közeli csermelyhez, belémártotta és letörölte a véres karcolások helyét. Azután hazakisért.

Egy hétig lázas beteg lettem. Kisértetszerű alakok táncoltak előttem, viaskodó rémek vonultak el az üres légben, ordítottak, hahotáztak sértő hangon. Majd zsványok kergettek völgyből az erdőbe, bozótból a temetőbe... Aztán Fánika piros pántlikáját láttam az egyiknek a nyakán; összeszorította a torkát, rángatózzott, megfuladt. Kiöltötte a nyelvét... Gábor volt, a kondás. A bolond kovács sebekkel telt melle végsőt lihegett és összeesett...

Jobban lettem Fánika törölte le az izzadságot homlokomról, leste szavamat és úgy örült, a mikor megszólítottam. Kis puha kezét az ajkammal megérintettem, megsimitottam finom, aranyszőke haját — és meggyógyultam.

Aztán kitűnt, hogy azon a napon a gálosfai bolondos kovács nótáját hallottam. S csak az én képzelgő, túlfeszített agyam színezte ki a nótát olyan veszedelmesre, zsi-ványok fenyegető szavára, hogy:

— Ki van itt alant? ki van itt alant?

* * *

Lassankint már is kiderült.

Az édes apám ugyan fölötte haragudott, ha a rablást eszébe hozták, — nem is említette föl többet neki senki. Különben azt már megszoktuk, hogy a császárkörténket, fakészletünket megdézsmálják, ez azonban már visszaélés volt apám türelmével. Találgatták faluszerte, ki lehetett a jó madár: Dudáló Péter-e, a nagytótvárosi erdőkerülő, vagy Vörös-Földes Ádám a fiatal suhanc, a kinek négy sipakodó, nevetlen kölyke volt s nem tudott nekik enni adni. Mikor azonban a „két krajcáros domb“ szélén erdőt irtottak a falubeliek és Vörös-Földes Ádámra rádólt egy hatalmas törzsök, hogy menten összerogyott, — lepedőben hozták haza, — akkor halála óráján meggyóna minden bűnét, de ezt a rablást nem említette. Így aztán róla elhárult a gyanu. Csak olyan sugdolózza említették még a vézna üveges munkást, a Pongrácz Tónit, a ki mindig részeg volt, a mikor üveget kellett volna neki fujni, azért fölmondtak neki. Ebben azonban kevés valószínűség volt.

Csak egyre nem gondoltak, vagy nem mertek gondolni, ő rá, a kitől én irtóztam még álmomban is.

A lukafai erdő minden útját, járását úgy ismertem, mint az imádságos könyvemet. Ott szoktam benn kóborolni a szöszeke haju leánykával, a mikor a tanító hazaküldött bennünket.

Messze a sűrűbe tévedtünk s nem féltünk a kúszó mókustól, az ijedten tovasikló gyíktól, nem a mélységes erdő titokzatos, vonzalmas zúgásától. Fánika tele szedte kötétyét gombával. Volt ott minden: sárgásbarna nyulgomba, keserűgomba, piros héju bolondgomba és vargánya. Kiválogatta a javát, felét nekem adta, azt hazavittük.

Az erdő széléhez közeledtünk. Mind-mind világosabb lett körülöttünk, a mint a mező végtelen tiszta, napos fénye beszűrődött a ritkuló fákon. Egyszerre csak megzörrent az avar mellettünk. Bátran fordultunk meg. Kissé elsápadtam, Gábor volt.

Véres szemeibe nyájasságot erőltetett, a mint mosolyogva tartott felénk. Otromba, elkérgesedett tenyerével hívólag integetett. Megszólalt csudálatosan reszketeg, lányos hangján:

— Hol jártok fiacskáim?

— Nem járunk — szóltam nyersen — hanem hazamegyünk.

— Kinek a lánya vagy, lelkem — fordult Fánikához.

— Menjünk, siessünk — unszoltam Fánikát.

— Na, na fiam — válaszolt érzelmesen — hisz nem bántalak benneteket.

Hogy hívnak?

— Hogy? Sehogy! Az apámnak Simon a neve.

E szóra mintha nyakon ütötték volna. Mosolya tátott száján fagyott, véres szemeiből elröppent a vonzó csillogás. Bambán meredt egy pillanatig maga elé, aztán, mint a gyáva nyul, hátrahőkölt és eltűnt.

Kisiettünk az erdőből.

— Meg van, meg van — szepegtem halványan — ez az, ő az, tudtam én már régen.

Fánika rám emelte égkék, okos szemeit:

— Nem értelek.

— Ő az, ő rabolt ki bennünket.

Meggyorsítottam lépteimet. Fánika alighogy követni tudott.

— Hogyan, mi jutott eszedbe?

— Rajta volt az édes apám ünneplős zekéje.

* * *

Tűvé tették azután érte mindent, ő érte, a nyomorult rablóért. Önérzetesen veregettem a mellemet. Titkolt gyanum alapos volt s be is bizonyítottam.

Sehol se találták. Róder a köpcös korcsmáros legszemesebb legényét szalasztotta

utána, az erdős sorra járta a legdugottabb helyeket, fölverték a cserje alját, hogy oldalát, valahány csárda volt uton-utfélen, mind kikutatták. Hiába.

Azt hittük, hogy szerencsésen kereket oldott.

Egy hétre rá valaki erősen megzörgette éjnek idején az ablakunkat. Valamennyien fölriadtunk.

— Ki az? — kérdezte izgatottan édes apám.

— Én, én vagyok.

Egészen ismeretlen hang volt.

— Ki az? — a nevét mondja!

— Én na, Dudáló Péter, az erdőkerülő.

— Mit akar?

— Hát megvan. Ráakadtam.

Apám sejtette már, kiről van szó.

— Megkötötték?

— Haha! — nevetett tompán Dudáló Péter, — nem kellett annak már kötél; halott volt.

— Nem értem, megölte valaki?

— Dehogy, — folytatta ócsárlóan az erdőkerülő — ott találtam az éjjel Gábort a lukafai erdőben, a fán lógott, a rongy, gyáva rabló — fölakasztotta magát.

És azon az éjjelen kilopódzott a rémnek a képe lelkemből tisztára s szinte csudálatos, olyan édes jóízűet aludtam erre a borzasztó hirre.

Írodalom.

»Szalmaviskók«, elbeszélések és rajzok. Irta Berkes Imre. A magyar kritika egy idő óta felséges hanyagságot tanusít. E sorok írója hetekkel ezelőtt kikelt a szerelmi lira sivársága ellen, ama lira ellen, mely manapság summa-sumarum a magyar poézis s melyet nem áttal dicsérni és bátorítani a kritika magas kegye. Hja, persze, akármilyen körmönfontak is ezek az urak s akármilyen önérzetesek is a tudásuk bár az eget éri, tessék kérem ássan meghinni, hogy meg nem tudnák mondani hírtelevízióban, mik is volnának egy jó szerelmi költeménynek sajátságai, ki az igazi költő? S az ugynevezett költő, vagy megtisztelt szerző urak rakásra verselnek, se szív és enyhén szólva, nem merészel poémáikban semmiféle gondolat meghúzódni?

S míg elborít bennünket a versek egész áradata s napról-napra egy-egy új csillag próbál ragyogni, alig vesszük észre azt a prózát, melyben nyilván sokkal mélyebb és igazabb poézis van, mint a rimpengetés ürességeiben. Kevesen emlékeztek meg Berkes Imre „Szalmaviskók“ című kötetéről. Pedig, ha átolvassuk ezt a könyvet, megtaláljuk benne mindazokat a sajátságokat, melyek a kezdő novellistát jó uton viszik előre. A szegénységgel küzdő fiatal írónak komor színei vonulnak végig e rajzokon és novellákon, jól gördülő szomorú sorok, egy-egy igazán jól és búsan pendülő hur, bár a keret nem is széles és a meseszöveg nem messze elágazó és bonyolult, mégis megérik minden rajzán az írói vérlüktevése. Ha nem is talál mindig változatos formát, majd később megtalálja a fiatal író, mindenestre biztató jó jel a szívnek eleven érzése s a mélységes, megható közvetlenség.

A könyv megrendelhető bármely budapesti könyvkereskedőnél és a szerzőnél (Budapest, Károly-körút 9. szám).

Æ magyar fürdőkről.

III.

Buziás.

(A magyar alföld legnagyobb gyógyfürdője.)

Ha valaki fogalmat akar magának alkotni arról, hogy milyennek kellene lenni egy, valósággal a magyar gentry számára, annak előkelő izlésével berendezett világfürdőnek, annak Buziást okvetlenül mintául kellene vennie.

A száz hold kiterjedésű, százados fák által beárnyékolott festői szépségű park közepén, mintha tündérkezek varázsai építették volna oda, úgy fekszik a fürdőtelep az arany kalászos alföld széles síkján, százados tölgyek és égbenyúló fenyvesek között.

Nem csoda, ha a magyar előkelő világ uri közönsége oly nagy előszeretettel keresi fel ezt a csodagyógyhatású fürdőhelyet; mert nemcsak egész külső- és belső-berendezése rávall a magyar uri családok nemes izlésére, hanem főleg azért találtak ugyszólván családi otthon maguknak, mert itt nincs semmi nyoma annak a kozmopolita külső máznak, a mely sok helyütt kiállhatatlanná teszi a társaságot a nagyozolás miatt.

Buziás ebben a tekintetben ősi tisztaságában megtartotta azt a jellegét, hogy a magyar uri társaság kellemes otthon találjon fényes berendezésű fürdőtelepén, a hová mindig visszavágyik az a szerencsés halandó, a ki egy nyarat ott töltött százados tölgyei alatt.

Mert, hogy gyógyulást keresve, a legdrágább kincset, az egészséget megtalálta, azt biztosra lehet venni, hiszen ezen a vidéken ugyszólván a legszebb, legegészségesebb nép lakik, mindazok, a melyek benépesítik Magyarországot összes rónáit és hegyvidékét.

Talán a legrégebb fürdőhelyek egyike is az országban. És ez a két dolog keltette fel a boldogult Trefort miniszter figyelmét is, a mely aztán egész lelkesedéssé fokozódott, a mint meggyőződött e fürdő rendkívüli gyógyhatásáról.

A mit Trefort miniszter elkövetett határtalan áldozatkészségével e fürdőtelep iránt, megmutatták az eredmények, hogy azt bölcsen és előrelátólag cselekedte.

Neki az volt az ideája, miszerint teremtenünk kell a magyar uri családok számára itthon egy oly nagyszabású gyógyfürdőt, a melyben annál biztosabb módon találjanak gyógyulást a betegek, mert ugyszólván a lepfigyelmesebb szolgálattal a legkedvesebb otthonban nyújtják ezt nekik.

Ebben a tekintetben aztán nem sajnált semmi áldozatot, de nem riadt vissza semmi fáradságtól sem, ha arról volt a szó, hogy a magyar előkelő világ nyári otthonát valamelyes új és meglepő ajándékkal gazdagítsa s arra a helyre emelje, hogy a nagy világfürdők közt emlegessék majd.

A mit ő megkezdett, azt folytatják jeles utódai s főleg a fürdőnek kitünő hírű tulajdonosa, dr. Szerényi Gyula, fővárosi nagyhirű orvos, a ki egyik előkelőbb alakja a magyar uri világnak s mint házigazda, maga a megtettesült nemesség és előzékenység, a mely téren csak egyedül neje tud tultenni rajta, a kit ő felsége a király is kitüntetett, mikor felszólította, hogy koccintson vele, mert csakugyan szeretetreméltóbb háziasszonyt sehol sem lehet képzelni sem.

Ő felsége a király az udvari előkelőségek 146 tagjával a legnagyobb meglepődésöknek adtak kifejezést a buziási fürdőkön töltött napok alatt a kitünő magyar-konyha fölött.

A sok osztrák és külföldi főtisztek nem győzték magasztalni annak készítményeit s özv. Csajághyné urnó vendégszerető házánál a magyarosan készített csirkepaprikát egyhangu határozattal a modern szakácművészet első remekének nyilvánították.

De hát van ennél a kitünő konyhánál egyéb nagyobb érdeme is a fürdőnek. Kiválóan alkalmas a női betegségek gyógyítására, a mit eléggé bizonyít már maga az a körülmény is, hogy naponta 1000—1200-ra megy ama beteg nők száma, a kik ide gyógyulást keresni jönnek s gyógyulva távoznak. Mert moór-fürdői, vastartalmu gyógyvizet kiválóan használnak a női betegségekben, vérszegénységben, szívműködési bántalmainál. Remek sétányain folyton élénk csoportokban hullámoznak a gyógyulást kereső idegenek, a kik válogathatnak, hogy a szebbnél-szebb sétányok közt, hol tölthessék el idejüket. A Mihály-forrástól a meleg moór fürdőig vezető gyönyörű fasorban, az Illuzió-uton, a hol a mesékre emlékeztető moha-virágágyak váltakoznak a 100 méteres Sugár-uton. Ugy érzi magát az ember ezen a fasoron haladva, mintha álmodozva tündér-kertben járna. Ott van a „Sóhajok fasora“, az a csodaszép sétat, a melynek fasoraiban egykor — mint a régmúlt idők hagyományai mondják — egy beteg, nagyon beteg, szép, fiatal asszony sóhajtása hangzott fel panaszosan s ott sirta el baját a virágoknak, mig később meggyógyultan vett bucsut e helytől, hogy aztán elzarándokoljon oda újra és újra. — Vöröses, rozsdára emlékeztető színű gyógyvizet csurog alá a fasor oldalárkaiba, melyet apró és számtalan kis átjárók hidalnak át, hogy a sík mezőre vezessék a sétáló közönséget.

De nemcsak ő felsége a király és Trefort miniszter kedvelte ezt a remek gyógyhatású fürdőt.

Ott van Deák Ferenc emléke is, egy kőkarszék és előtte egy kőasztal: ezek az egyszerű emlékek azt hirdetik, hogy legkedvesebb gyógyhelye volt Deák Ferencnek is.

Buziás fürdő volt, a mely már akkor is a magyar előkelő világ legkeresettebb fürdőjévé, otthonává vált.

A buziási fürdő társasélete aztán nem is lehet unalmas, eltekintve attól, hogy színháza van, hetenként egy hangversenyt rendeznek a fővárosból leránduló elsőrangú művészek, úgy, hogy a kellemes otthonban szó sem lehet arról, hogy ott meg ne gyógyuljon az ember, még ha nem is akar.

Színház.

A Vigszínházban Novelli Ermete, a jelenkor egyik legnagyobb színművésze, csütörtökön lépett fel először a Velencei kalmárban, mint Shylock. Tavaly is ebben a szerepben mutatkozott be s most is úgy játszta szerepét, mint tavaly s ez a helyes, ezzel bizonyítja be, hogy nem a véletlen okozza a hatást, hanem a tanulmány, mely semmi körülmény között nem változik s egyforma marad mindenkor. Novelli Shylockja egészen új, igen sajátos, eleven és erős. Félelmes és tragikus. Novelli erős elemző értelmével tipikus zsidónak rajzolja Shylockot, a kinek gyűlölnie kellene Antóniot, a keresztényeket, de a ki nem mint hívó gyűlöl, hanem mint szegény, összetiport, alattomos, szenvedélyes, megalázkodó, de a hol lehet, gőgös, szemtelen alak. Novelli Shylockja furcsa, rettenetes, borzalmas, nevetséges s végtelenül szerencsétlen.

Schakespeare Shylockja nem magánegyéniség, hanem az egész zsidó nemzet. Éppen úgy, mint Bánk-bánban Tiborc paraszt személyében a nép, a mit ő mond, azt a nép mondja. A mit Shylock tesz és beszél, azt az összes zsidóság teszi és mondja. A kik ezeket az alakokat másképp fogják föl, azok tévednek.

A közönség, mely a színházat zsufolásig megtöltötte, a művészt számtalanszor kitapsolta.

Novelli második fellépte XI. Lajos volt. Ezt a szerepet is eljátszta tavaly s most is, mint akkor, dicsérhetjük művészetét. A művész ebben a szerepben a zsarnok királyt, a haldoklásában is kegyetlen fejedelmet mutatja be. Művésze leginkább a negyedik felvonásban érvényesül, mikor Nemours gróf tört szegez XI. Lajos mellének s a halálra rémült király hörögve, dadogva vonaglik a bosszúálló gróf előtt. A kihívásoknak vége-hossza nem volt.

Harmadik fellépte Ibsen Kisértetek című drámájában volt, melyben Oswaldot játszotta. Nem kis feladat a színpadon beteg embert végig játszani, hogy az unalmassá ne váljék, sőt ellenkezőleg, érdekesítővé. Ehhez nagy tanulmány kell s ebből a tanulmányból Novelli fényes és kielégítő vizsgát tett. Jelenetei a legnagyobb érdeklődést keltették. Novelli nagy színész.

Vasárnap délután a Velencei kalmárt megismételte. Hétfőn A polgári halál, kedden Az arany serleg került színre. Szerdán A feleségem nem sikkes, csütörtökön Papa Lebonard lesz utolsó fellépte.

Az igazgatóság Novelli vendégszereplésével valóban élvezetes estét szerzett Budapest közönségének.

A Népszínházban május 10-én ünnepelték Konti József karmester és zeneszerző 25 éves jubileumát. Az ünnepélyhez nemcsak a színház személyzete, hanem Budapest főváros és a főváros színházai is hozzájárultak. Konti rászolgált a kitüntetésre, még pedig kétszeresen. Először mert, mint zeneszerző maradandó becsű operetteket írt, másodszer, mint idegen nemzet fia, magyarrá lett s mint ilyen, szolgálta a magyar kulturát.

Egy negyedszázaddal ezelőtt Desoff és Suppée vezetése alatt végezte Bécsben zenei tanulmányait s midőn kész ember lett belőle, nem ment külföldre — miként azt neki pártfogói ajánlották — hanem hozzánk jött s itt érvényesítette hatalmas talentumát. Ő is, mint igen sokan, a vidéki színházakhoz került s nyolc évig vándorolt s dirigálta Arad, Debrecen, Nagyvárad és több apróbb színházak orkesztereit. Végre Budapestre került a Népszínházhoz, hol egymásután kerültek elő operettei: Az eleven ördög, a Suhanc, a Királyfogás, a Citerás, a Talmi hercegnő, a Kópé.

A színpad zsufolásig megtelt a művészvilággal s Porzsoló Kálmán igazgató lendületes beszédet intézett úgy az egybegyültekhez, mint a jubilánshoz, méltatva annak hervadhatatlan érdemeit.

A második szónok Rényi Dezső, a székesfőváros főjegyzője volt, ki, mint a népszínházi bizottság képviselője, üdvözölte Kontit és azután átnyújtotta neki a bizottság ajándékát, egy gazdagon aranyozott ébenfa-pálcát.

Következtek azután a többi üdvözlő beszédek. A Nemzeti Színház részéről Ujházi Ede. Az Operaház részéről Mészáros Imre. Az Otthon nevében Márkus Miksa. A kritikusok nevében Márkus József. A Vígyszínház nevében Gyöngyi Izsó. A Magyar Színház részéről Vidor Dezső. A zeneakadémia nevében Szendy Árpád. A Filharmonia részéről Mészáros Imre, Feld Zsigmond a Városligeti Szinkör igazgatója. A Budai Szinkör nevében Makó Lajos. A Kisfaludy-Színház részéről Kövesi Albert. Végül a Népszínház nevében Bokor József karmester és Szirmai Imre. Valamennyien koszorukat és értékes emléktárgyakat nyújtottak át a derék férfiúnak. Blaháné, Egger Gyula és neje, Fejér Jenő és neje, Gyöngyi Izsóné szintén virágcsokrokat és ajándékokat adtak át az ünnepeletnek.

Konti rövid szavakkal köszönte meg a kitüntetést.

Előadásra az Eleven ördög került s a közönség ovációkban részesítette. Előadás után bankett volt a Royal-szállóban.

Az Uránia Színházban Dessewffy Arisztid Velence című etnografikus látványosságának ma egy hete volt a bemutatója. A szerző maga olvasta fel magyarázó szövegeinek első és harmadik fölvonását. A közönség, mely ezuttal is megtöltötte a nézőteret, zajosan megtapsolta a szerzőt. -- Az előadás jelentékeny összeget jövedelmezett a Lorántffy-jótevény nőegylet javára.

A hét története.

Munkácsy Mihály hült tetemeit május 9-én kísérték örök nyugalomra. A városligetben épült műcsarnokban volt fölállítva a ravatal, melyen a nagy mester földi maradványai nyugodtak. Körülötte lobogtak a tömérdek viaszgyertyák s a hatalmas kandeláberek. Fekete lepellel voltak bevonva a termek. A koszoruk sokasága garadákban állt. A koporsó lábánál jobbról a mester palettája, balról az érdem rendek voltak láthatók. Az egyetemi polgárok diszmagyarban, kivont karddal álltak őrt a koporsó két oldalán.

A szertartás előtt megjelentek: Munkácsy Mihályné, Zsilinszky Mihály államtitkár karján. Munkácsy Emil, dr. Dimer Gusztáv nejevel, dr. Brasseur Alexis, Munkácsyné unokatestvére, Röck, Koós és Hoffmann családok. A ravatal mögött a közélet notabilitásai. Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Lukács László, Hegedüs Sándor, Darányi Ignác és Plósz Sándor miniszterek, Gromon Dezső, Tarkovich József és Vörösmarty Béla államtitkárok, herceg Lobkovitz Rudolf hadtestparancsnok, Rohonczy György altábornagy térparancsnok, báró Steininger, Gaudernak, Schreiber és Anzel altábornagyok, Fraknoi Vilmos püspök, Bogdanovich Luczián budai szerb püspök, Wekerle Sándor, Tisza Kálmán nejevel Degenfeld Ilona grófnővel, Andrassy Tivadar és Gyula grófok, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, Szilágyi Dezső, gróf Zichy Jenő, gróf Széchenyi Imre, gróf Eszterházy Mihály a nemzeti kaszinó elnöke, gróf Szapáry Gyula és Pál, Márkus József főpolgármester és Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, Rudnay Béla főkapitány. Az egyetemek rektorai, főrendiházi tagok és országgyűlési képviselők. Az Akadémia küldöttsége élén Gyulay Pál, a Kisfaludy-Társaság képviselőjében Beöthy Zsolt elnök, az Otthon küldöttség élén Rákosi Jenő és Fenyő Sándor. Az Ujságírók Egyesületének választmánya Vészy József vezetésével. A Lipótvárosi Kaszinó küldöttsége. Munkács városa küldöttsége Cseh Antal polgármesterrel az élén és még nagyon, de nagyon sokan, a kiket szűk terünk nem enged megnevezni.

A papság fényes ornátusban, Dessewffy Sándor csanádi püspök, Stiber Vince, apátplébános, dr. Várady apát, Wittenberg Antal püspöki titkár, növendék papok.

Dessewffy püspök, fényes segédletével végezte a szertartást. Közben gyászadalokat énekeltek s majd térdre borulva mondták a Miatyánkot. A szertartás után Wlassics miniszter mondott beszédet s a kormány nevében koszorut helyezett a ravatalra. Nyomban rá halk dobpergés követtezett s a filharmonikusok zenekara Wagner gyászindulóját játszotta az Istenek alkonyából.

A Képzőművészeti Társulat nevében Berzeviczy Albert mondott búcsúbeszédet, utána a Nemzeti Szalon nevében Hock János búcsúzott el a halottól. Jendrsek Jenő festőművész a Magyar Képzőművészek Egyesülete nevében beszélt. A műcsarnok előtt s a merre a gyászmenet elhaladt, rengeteg sokaság képezett sorfalat. Elöl vitték hat kocsin a koszorukat, közvetlen a halottas kocsin előtt ment Dessewffy püspök és az

egyházi asszisztenciák az ének-karral. Nyomukban ment a nyolc fogatu halottas kocsí. A kocsí oldalán haladtak a művészek és az egyetemi ifjak kivont karddal.

A gyászkocsit a család tagjai követték. Mögöttük a katonai zenekar gyászdalokat játszott.

Végre a menetet egy szakasz lovasrendőr zárta be.

Lassan, méltóságteljesen haladt a menet végig az Andrássy-uton az Oktogon-térig s innen a Teréz-köruton le a népszínházig s a Kerepesi uton át a temetőbe, hol a kis kápolna lélekharangja megcsendült. A sirnál ismét Dessewffy püspök végezte a szertartást. Végül az utolsó búcsúztatót Telepy Károly mondta a művészek nevében.

Az idegenben nagygyá lett Munkácsy Mihály földi maradványait magyar földben hantolták el s a kegyelet virágaival árasztották el sirját, a melyben a nemzet büszkesége alussza immár örök álmát.

A király folyó hó 12-én Budapestre érkezett. Másnap Gödöllőre utazott. Az udvartartás Loebenstein Henrik szertartási igazgatóval az élén, már pénteken érkezett, valamint a testőrség is, a mely egy csapatban fegyveresen vonult föl a várba. A király három heti itt tartózkodása alatt 17-én adja az első általános kihallgatást.

Viktória angol királynő kívánságára a Saint-James-Club az orleánsi herceg kizárása felett napirendre tért, miután a királynő kijelentette, hogy a hercegnek megbocsátott.

Ferdinánd Károly királyi herceg Párison át Madridba utazott, hogy a király megbizásából átadja Alfonz spanyol királynak a Szent-István-rend nagykeresztjét. A herceg kíséretében van Pálffy gróf lovassági tábornok, testőr kapitány, Minarelli Fitzgerald lovag ezredes és Stahremberg gróf kapitány.

Mária Valéria főhercegnő a jelenleg Linzben időző Fernandes Lőrinc indiai missionáriust a walseei kastélyban kihallgatáson fogadta. Salvator Ferenc főherceg és gyermekei a legnyájasabban társalogtak a lelkészszel.

Mária Valéria főhercegasszony május 27-én Budapestre érkezik s többször ki fog rándulni Gödöllőre. A kastély parkjában szaporították a virágágyakat, melyek többnyire a királyné kedvenc virágaival vannak beültetve. Különösen díszére szolgál Gödöllőnek az ugynevezett Erzsébet-liget, melynek emelkedett pontján lesz elhelyezve Erzsébet királynénak Zala György által készített szobra.

József főherceg legfiatalabb leánya, Klotild főhercegisasszony, a ki ezelőtt tizenhat évvel a magyar tengerparton Fiumében született, folyó hó 10-én a fenséges család a Guiseppé villában ünnepelte meg ezt a nevezetes napot, melyen Fülöp orleánsi herceg is jelen volt. A népkertben levő kápolnában ünnepi misét tartottak, melyen a Klotild-gyermekmenhely összes növendékei megjelentek tanítóóik kíséretében.

Lónyay Stefánia grófnét és leányát Erzsébet főhercegnőt a griesi község előljárósága ovációban részesítette. Zeneszóval vonultak a Villa Bellevue elé, melynek erkélyéről gróf Lónyayné mondott köszönetet az egybegyűlteknak. Este a bozeni kerékpár-egylet lampion-korzót rendezett, melyen Lónyay Stefánia és leánya is részt vett. — Másnap Erzsébet főhercegnő anyjával meglátogatta Meránban a spanyol királyné anyját. Lónyay grófné 14-én Griesből férjéhez Brixenbe, onnan pedig vele együtt hosszabb tartózkodásra Bécs melletti Kalksburgba utazik, hol nyári lakot béreltek.

Windischgraetz Lajos herceg lovassági tábornok, a közös hadsereg csapat-felügyelője, vasárnap ünnepelte meg hetvenedik születés napját. Az ősz generális, a ki magyarországi nagybirtokos is, szabadság idejét többnyire magyarországi birtokán szokta tölteni.

Az orleánsi herceg a fiumei kikötőben horgonyzó Maroussia nevű yachtján fényes estélyt adott, melyre József főhercegen és családján kívül, több előkelő személyiség is hivatalos volt. A yachton Jónás Jancsi bécsi bandája és a Biasichi-féle fiumei zenekar fölváltva szórakoztatta a vendégeket.

Allréd szász-kóburg-gothai herceget, a ki jelenleg Herkules-fürdőn időzik, leánya, Mária hercegnő, a román trónörökös neje legközelebb meglátogatja.

Lipcey Szártóry István nyugalmazott cs. és kir. lovas kapitány május 7-én 87 éves korában Kassán meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

»Versenyen kívül.« Egy szerkesztői üzenet keretében ki nem magyarázható képtelenségek okozója annak, hogy a beküldött dolog el nem fogadható. Lapunk és írója iránti tekintetből nem közölhető.

Mednyánszky L. urnak. Kivánsága szerint sietünk mindent elintézni, megleghangú érdeklődéséért szíves köszönet.

F. I. őnagyságának. Az a bizonyos őszi, vagyis őszzsel beküldött vers szerkesztőségünkbe be nem érkezett, így tehát nem is közölhetjük. Multkori kérelmünket jelenben is megújítjuk és várva-várjuk. Üdvözlét.

A Trieszti Általános Biztosító-Társaság

(Assicurazioni Generali)

f. évi április hó 7-én tartott 68-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1899. évi mérlegek.

Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1899. dec. 31-én érvényben volt **életbiztosítási tőke összegek** 483,973.169 kor. és 56 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 19,724.336 kor. 19 fillérre rugtak. Az **életbiztosítási osztály díjtartaléka** 10,003.809 kor. 90 fillérrel 124,700.392 korona 59 fillére emelkedett.

A **tűz-biztosítási ágban** a díjbevétel 18,128.170 kor. 40 fill. volt, miből 7,728.542 kor. 64 fillér viszont-biztosításra fordítottat úgy, hogy a tiszta díjbevétel 10,399.627 kor. 76 fillérre rugott, mely összegből 6,482.000 91 fill. mint díjtartalék minden tehertől menten, jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege: 74,455.970 kor. 86 fillér.

A **szállítmánybiztosítási ágban** a díjbevétel kitett 7,730.895 kor. 18 fillért, ebből viszontbiztosításra fordítottat 3,346.580 kor., úgy hogy a tiszta díjbevétel 4,384.315 kor. 18 fillérre rugott, mely összegből 2,549.074 kor. 44 fill. helyzetetett tartalékba.

Károkért a társaság 1899-ben 28,174.407 kor. 04 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 661,663.927 kor. és 90 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártérítési összegből **hazánkra 123,186.550 kor. 69 fill.** esik, mely összeget a társaság **181.032 káresetben** fizette ki.

A **nyereség tartalékok** közül, melyek összesen 14,034.239 kor. 11 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti **nyereségtartalék**, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az **értékpapírok árfolyamingadozására** alakított tartalék, mely a 2,507.733 kor. 74 fill. **különtartalék**, ugy szintén az évi nyereségből kihasított 413.251 kor. 38 fillérrel 8,424.239 kor. 11 fillérre emeltetett fel; továbbá felemlítendő még a 160.000 koronára rugó **kétes követelések tartaléka**. Ezekon kívül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő **külön alap**, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítsé.

A társaság összes tartalékjai, és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve az ideai átutalások folytán 153,073.167 korona 61 fillérről **162,608.919** korona 13 fillérre emelkedtek, melyek a következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog-követelések	29,782.502	korona	61	fillér
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	14,246.324	»	74	»
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	1,466.107	»	99	»
4. Értékpapírok	103,401.469	»	40	»
5. Tárca-váltók	814.150	»	26	»
6. Részvényesek biztosított adóslevelei	7,350.000	»	—	»
7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával	5,548.364	»	18	»

összesen 162,608.919 korona 18 fillér.

Ezen értékekből **42 millió korona magyar értékre** esik.

A mint a jelentésből kitűnik a társaság a **betöréses lopás elleni biztosítás** üzemét is felvette ügykörébe. Erről a legközelebb szétküldendő körlevelek fognak bővebb felvilágosítást nyújtani.

Legjobb magyar pezsgők

VIN DE CABINET

PRÉDA

ARANYCSEPPEK

SPARKLING HUNGARIAN

A fenti pezsgők kitűnő híre messze túl terjed a magyar határon.

Dr. Ludwig Willibald pezsgőbor-gyáros
NAGY-MAROSON.

52-8

SZALON-CIMBALOM

pedálos, barna vagy fekete színben, kitűnő erős csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. — Bolti ára 300 korona, **nálam 150 kor.-ért** kapható. Alapos tanítást is elvállalok havi 16 k.-ért

Árjegyzéket bérmentve küld

JEGESI GÉZA

címalom-készítő,
a vaskoronás címalom
főitalálója

Készítési telepe: **Budapest, VII., Nefelejts-utca 43.**

Eladás 20 koronás havi részletekre is.

52-8

Budapest legnagyobb és legolcsóbb
női ruha áruháza

Kerepesi-út 77. **BRUCK ZSIGMOND**

József főherceg szálloda
 mellett.

Tavaszi gallérok
 angol posztból készíve, sötétkék, fekete
 és drapp színekben 1.50, 1.90. Ugyanaz
 zsinórova 2.50, 3.25

Tavaszi kabátok
 tiszta gyapjú-posztból, legújabb facon sze-
 rint készíve, drapp, kék és fekete színek-
 ben, színes atlaszszal bélelve s moirével
 díszítve 5.50, 6.50. Ugyanazon színekben,
 legfinomabb pervienből készíve, színes
 atlaszsal bélelve és dusan selyemmel
 applikálva 8.—, 9.—, 10.—, 11.—. Postai
 megrendéseknél a felső bőség megadandó.

**Tavaszi bársony-
 gallérok**, atlaszszal bélelve, szallag-csokor
 és gárcsik nyakdíszszel ellátva 4.50, 5.50,
 7.50. Ugyanaz fekete kammgarn v. ramage
 4.50, 5.50. Egész hosszú 7.50. Fekete bár-
 sony Cepp, egész hosszú szallag-csokor
 és gárcsik nyakdíszszel és gyöngygal rral
 díszítve 7.50, 8.50, 9.50. Fekete csipke-
 gallérok dusan díszítve, gyöngygal és
 szallaggal ellátva 6.50, 8.— és feljebb.

Legújabb színű
 ++ kockázatot angol posztból készített
 gallérok, minden színekben, szerpentin-fodor-
 ral és rojtal díszítve 5.50, 6.50, angol
 posztból 85 cm. vagy 95 cm. hosszú,
 minden színekben 8.—, 9.—, 12.—.

Tavaszi ujdonság
 fekete, drapp vagy kék pervien-posztból
 készített Paletton, egész hosszú, szerpenti-
 n-szabású, színes atlaszszal bélelve 6.50,
 7.50, 10.—

Útcai ruhák,
 legújabb tavaszi kelmékből, minden elgon-
 dolható színekben, készített ruhák, gazdagon
 zsinórova és díszítve és bármely divatlap-
 ból kiválasztott ábra szerint mérték után
 elkészítve 7.50, 8.50, 10.50, 12.—. Postai
 megrendéseknél felsőbőség, nyakbőség,
 ujjhossza és aljhossza megadandó.

Fekete selyem brocát-
 vagy nervaljé-ruhák selyem csipkével,
 gyöngygal és selyemmel applikálva 20.—,
 25.— és feljebb. Fekete selyem-alj szer-
 pentin-alakban 9.50.

Gyönyörű mintázott
 szövet-aljak, átlag kibélelve, kiválóan szé-
 pen és formásan készíve, mindenkor ezer
 és ezer raktáron, teget, drapp, bordó,
 fekete és zöld színekben. 3.—, 3.50.

Lusztér és alpacca-aljak.
 Fekete és teget, alpacca lusztér-aljak, mint
 a selyem, kiválóan szépen zsinórova és
 tornásan készíve, 4.50, 5.50. Ugyanaz
 szerpentin-fodorral 6.50, 7.50.

Divat ingbluzok.
 Selyem ingbluz rózsá, kék, vagy drapp
 színekben 4.50, 5.50, 6.50.
 Selyem ingbluz a legfinomabb brocát-
 selyemből, rózsá, kék, fekete és más gyö-
 nyörü színekben 8.—, 9.—, 10.—, 12.—
 Ingbluz, fehér pique, fehér himzéssel 2.20,
 2.50. Ingbluz, nyers selyem, imitatio
 selyemmel hímézve 2.50, 2.80.
 Ingbluz cosmonosi mosóvoiból 1.90, 2.20.
 Ingbluz színes atlaszból, rózsá, kék vagy
 bordó színekben 2.20, 2.50. Ingbluz mosó-
 voiból —.96, 1.40.

Gyermek ruhák
 több ezer darab raktáron, mosóból és szö-
 vetből, egyévestől kezdve kartonból 46 kr.
 és feljebb. Szövetből díszesen selyemmel
 és zsinórral díszítve 1.—, évestől 1 évesig
 frt 1.50, 2-től 3 évesig 2.20, 4-től 5 évesig
 4.50, 6-től 7 évesig 6.25, 9-től 12 évesig
 7.— és feljebb.

Bruck-életé
 találmányú angol cheviot szoknyák, tet-
 szés szerint mindenkor ezer darab raktáron
 fekete v. selyem-alj elárúrástom
 1.90. Egész ruhák ugyanazon színben és
 választékban, orosz szabású matrózgal-
 és zsinórral ellátva frt 3.90, 4.50. Mérték-
 nél a felső bőség és alj hossza megadandó.

Mosó ruhák.
 I. Teljes mosóruhák voiból v. kartonból
 frt 1.90. II. minőségű mosó-ruha gyönyörü
 színekben, fodorral, csipkével és zsinórral
 díszítve frt 2.50, 3.50. Szerpentin-aljalj 4.—

Szövet-pongyola
 kitiünő jó minőségű szövetekből készíve
 7.50, 8.50. Mosó pongyola cosmonosi voiból
 készíve 3.50, 4.50. Ugyanaz mosó
 ampir-ruha matté-zsinórral és csipke fo-
 dorral díszítve 3.50, 4.50. Mosó-pongolyák
 voiból vagy kartonból, széles szerpenti-
 n-fodorral, csipkével és zsinórral díszítve frt
 5.—, 5.50. Battiszt-ruha színezett francia
 battisztból fodorral és csipkével díszítve,
 szerpentin-alj 4.50, 5.50. Fehér ajour bat-
 tist alalmi ruha fodorral, csipkével és
 himzéssel díszítve, szallag-csokor 5.90, 6.50
 Bruck féle angol szövetalj . . . frt 1.90

Viszontelárusítók jutalékban részesítettek. — Postai megrendeléseket utánvét mellett lelkismeretesen eszközlök. —
 Nem tetszőket kicserélek. 10—7

FENYŐHÁZA

(Liptómegye) **Dr. Wlassich Gyula** kultuszminister ur kedvenc üdülőhelye. — **Allami nyaralótelep, éghajlati gyógyhely, vízgyógyintézet.** A Tatra hegység fenyvesei között védett helyen, üdítő, portmentes völgyben tekszik Fenyőháza, a Nagy-Táttra gyógyhe-
Idény: május 1-től október végeig. A szállodák egész éven át nyitva állanak. — **Szállás:** (4 szálloda és 20 nyaralóban 210 modern és kényelmes szobával). Árak: július-augusztusban naponként 1 frtől 2 frt 50 kraj. Elő- és utóvéd 25 százalékkal olcsóbb. Minden épület hegyi forrás-vízvezetékekkel van ellátva. **Ételmezés:** étlap vagy meggyezés szerint. Egész penzio lakással, júliust és augusztust kivéve. **személyenként napl 4 korona.** Table d'hôte 6 fogással 2 korona 40 fillér. — **Szórakozásra:** kiterjedt 80 km. hosszú, séta és erdei utak, gyönygyterem, kávéház, 2 lawn tennis, díszes tekepálya stb. stb. szolgálnak. — **Fürdők:** vízgyógyintézet, meleg fürdő, uszoda. — Vasut, posta, távirtda helyben. — Meg-
 keresésekre szívesen válaszol 18—8 **JAHN NANDOR bérlő.**

KITÜNŐ CIMBALMOK

olcsók, jóhangúak, 5 évi jótállással,
 részlethizetésre is.

VARGA PÁL

VIII., Rökk Szilárd-utca 3.

Árjegyzék ingyen. 10—2

Zongoratanárnó

kiváló szakismerettel, kellemes modor-
 ral, órák adására ajánlkozik a főváros-
 ban, vagy a közel vidékre.

Címe a kiadóhivatalban.

10—2

BOGOSZÁVLEVITS ÉS NAGY

szücs és szörmeáru raktáruk és nagy moly elleni megóvó intézetük

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 5.

Tűzkár ellen minden egyes tárgy a »Triesti biztosító társaság-nál van biztosítva. Előre bejelentett biztosítási tárgyaik már a 100.000 koronát meghaladta.

Betörés ellen legújabb villanyos berendezésük is biztosít. **Legfinomabb bel- és kül-földi szörmek,** szörme-divatárak, utazó-bundák, karmantyúk, sapkák dús választékban. Raktárukban vásárolt vagy rendelt öltönydarabok javítása egész ingyen, igazítást és átalakításokat félláron eszközölnék a nyári idő alatt. Szállítás Budapesten díjmentes. Áraik jóval olcsóbbak, mint bárhol és csakis a tárgyak elvitelekor fizetendők.

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek, valamint tárgyak moly elleni megőrzésre mérsékelt árban elfogadtatnak.

7—4

Arany oklevél, Budapest, 1896.

Kitünő munka, kitünő izlés és kiváló átalakításért. Millenniumi nagy érem.

HREHUSS PÁL
 CZIPÉSZ-MESTER —2
 BUDAPEST, József-tér 5.

Írdetések mérsékelt áron felvételnek e lap kiadóhivatalában. Budapest, István-út 40.

